

Emelj hidat betonszobrokból!

A harmadik Monostori Betonszobrászati Művésztelep

FAZAKAS RÉKA

A harmadik Monostori Betonszobrászati Művésztelep tíz alkotó –Bánki Ákos, K. Nagy Beatrix Tímea, Kuti László, Nagy Zsófia Magdolna, Szalay Péter, Szilágyi Csilla, Tollas Erik, Várbíró Kinga Evelin, Varga Tibor, valamint a művésztelep vezetője, Veres Balázs – részvételével valósult meg 2018. július 16. és 30. között. A Derkovits-ösztöndíjas Veres harmadik alkalommal szervezte meg a művésztelepet, melynek elsődleges célja a beton mint anyag alapos megismerése, a hozzá fűződő negatív sztereotípiák megszüntetése, valamint a szigetmonostoriak beavatása az alkotási folyamatba.

A projekt előkészítése 2008-ban kezdődött, amikor Veres elnyerte a jogot, hogy ő készítse a Szigetmonostor község által adományozott helyi díjak emlékérméit és plakettjeit. Ekkor fogalmazta meg először, hogy betonszobrászati művésztelepet szeretne alapítani a Szentendrei-szigeten. Erre azonban hét évet kellett várni: az országban egyedülálló betonöntő nyári művésztelep 2016-ra valósult meg. Az elkészült munkákból az év őszén kiállítást is szerveztek a faluban és a pécsi Nick Art Galériában, valamint katalógus is készült. Az alkotótelep hagyományteremtő szándékkal indult főként fiatal, pályakezdő művészekre koncentrálna. E terv jegyében lett idén a műhely partnerintézménye a Pécsi Tudományegyetem Képzőművészeti Kara, ahonnan hallgató is érkezett.

A Monostori Művésztelep megvalósulását jelentős összefogás segíti: a Faluház vezetője, Kovács Attila (aki a korábbi években alkotóként is részt vett), a polgármester, Molnár Zsolt, valamint számos építőipari cég, civil szervezet, vállalkozó és helyi lakos támogatása teszi lehetővé a működést. A monostoriak harmadik éve élnek együtt a művészteleppel és a szobrokkal, gondoskodnak a pompás lakomákról, sőt végigkísérik az alkotói folyamatokat.

Az idei művésztelep központi témájaként a közösségépítést fogalmazták meg Emelj hidat címmel. A híd nagy jelentőségű minden szigeti település életében, és különösen igaz ez Szigetmonostorra, melyet a 2008-ban átadott

és sok vitát kiváltott Megyeri-híd végül csak közvetve ért el. A Duna ölelésében fekvő község valódi és virtuális hídjainak elválasztó és összekötő szerepe van a szárazfölddel, a folyóval és a közeli főváros művészeti életével. A megvalósult alkotások az első művésztelep óta gyarapodó monostori betonszoborparkot gazdagítják, illetve budapesti és más városi galériákban válnak láthatóvá.

A beton az egyik legrégebbi építőanyag. E funkcióra már – a mai Szigetmonostor környékén is helyőrséget fenntartó – ókori rómaiak is használták a Vezúv vulkáni tufájának őrlésével utak, vízvezetékek, házak építéséhez. A szilárdulási folyamat évszázadokig is tarthat, így a belőle készült építmények a felszín alatt akár örökké formálódhatnak. A beton mint szoboralapanyag talán profánnak tűnhet, de ha az ókori Róma egyik legjelentősebb templomára, a több mint kétezer éves Pantheon máig a világon legnagyobb átmérőjű vasalatlan betonkupolájára nézünk, a matéria szakrális jelentőségét is felismerhetjük.

A szobrok létrehozásához nagyon kell ismerni a beton alkotóelemeit: a cement, a víz, valamint az adalékanyagok pontos arányait, receptúráit. Veres Balázs minden technológiai titok tudójaként valamennyi öntvény készítése előtt patikamérleggen méri ki az összetevőket, hogy ideális öntési és szilárdulási sűrűségű anyag készülhessen. Az idei művésztelepen részt vevő tíz szobrász a közös gondolkodás és alkotás során sokat tanult az anyagról és a sajátos alkotási folyamatokról. A munkák öntőformái főként hungarocellból készülnek, ezeken mindenki egyénileg dolgozik, ám a beton anyagának sajátosságai miatt szükséges az együttműködés is. Az alkotások egymásra és a helyi értékekre reflektálva igazodnak a megadott közös témához, ugyanakkor önállóan is megállják a helyüket. A beton és más anyagok (például fa, gyökerek, üveg), illetve a különböző eljárások (festészet, installációkészítés) vegyítése során olyan egyedi munkák jönnek létre, melyek jól ötvözik a különféle technológiákat. A formázott, illetve anyagában festett vagy pigmentált betonszobrok a rideg matéria helyett – Veres Balázs szerint – „szerethető és bájos”, értékközvetítő alkotások. A Monostori Művésztelep tagjai így építenek hidakat harmadik éve, remélve, hogy a hagyomány folytatódik, s a nyári műhelyben készült munkák nagyon sokáig, akár évszázadokig láthatók lesznek.

foto: Kovács Attila

A Monostori Betonszobrászati Művésztelep résztvevői munka közben